

บทที่ 3 วิธีการดำเนินการศึกษา

การศึกษา เรื่อง พฤติกรรมในการป้องกันตนเองจากโรคพิษสุนัขบ้า ของประชาชนอำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์ เป็นการศึกษาวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive study) เพื่อศึกษาถึงการรับรู้ต่อโอกาสเสี่ยงของการเป็นโรคพิษสุนัขบ้า ความเชื่อเกี่ยวกับโรคพิษสุนัขบ้า การรับรู้ความรุนแรงของโรคพิษสุนัขบ้า การรับรู้ต่อผลประโยชน์และอุปสรรค แรงจูงใจของชาวบ้านเกี่ยวกับโรคพิษสุนัขบ้า การรับรู้ถึงทางติดต่อของโรคพิษสุนัขบ้า และการป้องกันตนเองของโรคพิษสุนัขบ้า โดยมีขั้นตอนการศึกษา ดังนี้

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการศึกษาค้างนี้ คือ ประชาชนที่อาศัยอยู่ อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์จำนวน 65,139 หลังคาเรือน (สำนักงานสาธารณสุขอำเภอเมืองสุรินทร์, 2551)

กลุ่มตัวอย่างคือ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ทำการศึกษาซึ่งกำหนดขนาดของตัวอย่าง โดยใช้ การคำนวณ ของ Yamane ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 (Yamane 1976 อ้างถึงใน สุชาติ, 2546) ค้างนี้

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

โดยที่

n	คือ	ขนาดของตัวอย่างที่ควรสุ่ม
N	คือ	ขนาดประชากรทั้งหมด
e	คือ	ความคลาดเคลื่อนของการสุ่ม

ค้างนี้

$$n = \frac{65,139}{1 + 65,139(0.05)^2}$$

$$n = 397.55$$

ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างไม่ต่ำกว่า 398 หลังคาเรือน

โดยมีคุณสมบัติ ดังนี้

1. สามารถอ่านเขียน และเข้าใจภาษาไทย
2. เป็นผู้ที่มิติดสัมพันธ์
3. ยินดี และเต็มใจให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

การเลือกกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างโดยใช้การเลือกตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (multi-stage sampling) ตัวอย่างที่ทำการศึกษาในครั้งนี้ คือ ประชาชนที่อยู่ใน อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์ เนื่องจากเป็นอำเภอที่มีผู้ป่วย/ตายในปี 2550 ซึ่งมี 20 ตำบล และ เทศบาลเมือง โดยใช้ทุกตำบล และเทศบาลเมือง สุ่มตัวอย่างอย่างแบบง่าย (simple random sampling) ในการคัดเลือกหมู่บ้านของแต่ละตำบล ตำบลละ 1 หมู่บ้าน และสุ่มหลังคาเรือน หมู่บ้านละ 20 หลังคาเรือน

ตารางที่ 3.1 ตำบลและกลุ่มตัวอย่าง (หลังคาเรือน) ในการสุ่มของ อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์

ตำบล	หมู่บ้าน	จำนวนตัวอย่าง
เทศบาลเมือง	ในเมือง	20
สวาย	ตาลวก	20
เพ็ชราม	คู	20
ลำโรง	เป็รียง	20
นาดี	คุ่มพุก	20
เทนมีย์	คาบใต้	20
บุญยี่	ตะโก	20
กาเกาะ	สะเดา	20
ตาอ็อง	โต้ซ็อง	20
ท่าสว่าง	ระโยง	20
ตั้งใจ	สังแก	20
แกใหญ่	แกน้อย	20
นาบัว	ดังกอ	20
ตระแสง	ไปรเวง	20
คอโค	สนายควจ	20
แสงพันซ์	แสง	20
เมืองที	ทนงรัตน์	20
ราม	โคกสะอาด	20
สลักไค	ตะเสา	20
นอกเมือง	ไทย	20
เจนิยง	ละเบ็ด	20
รวม	21	420

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา (ภาคผนวก ก)

3.2.1 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถาม โดยแบ่งเป็น

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 18 ข้อ

ประกอบไปด้วย ข้อมูล เพศ, อายุ, อาชีพ, การศึกษา, รายได้, สัตว์เลี้ยงและประสบการณ์ในการโดนสัตว์กัด

ส่วนที่ 2 ปัจจัยและพฤติกรรมการป้องกันตนเอง โดยแบ่งออกเป็น 7 หัวข้อ ดังนี้

1. การรับรู้ต่อโอกาสเสี่ยงของการเป็นโรคพิษสุนัขบ้า	จำนวน 10 ข้อ
2. ความเชื่อเกี่ยวกับโรคพิษสุนัขบ้า	จำนวน 11 ข้อ
3. การรับรู้ความรุนแรงของโรคพิษสุนัขบ้า	จำนวน 6 ข้อ
4. การรับรู้ต่อประโยชน์และอุปสรรค	จำนวน 9 ข้อ
5. แรงจูงใจของชาวบ้านเกี่ยวกับโรคพิษสุนัขบ้า	จำนวน 8 ข้อ
6. การรับรู้ถึงทางติดต่อของโรคพิษสุนัขบ้า	จำนวน 3 ข้อ
7. การป้องกันตนเองจากโรคพิษสุนัขบ้า	จำนวน 8 ข้อ

3.2.2 การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

3.2.2.1 หาความแม่นยำตรงเชิงเนื้อหา (content validity) โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน ดังนี้ คือ ผู้เชี่ยวชาญด้านโรคพิษสุนัขบ้า จำนวน 1 ท่าน ผู้เชี่ยวชาญด้านระบาดวิทยา จำนวน 1 ท่าน ผู้เชี่ยวชาญด้านควบคุมโรค จำนวน 1 ท่าน ตรวจสอบความตรงของเนื้อหา แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อให้มีความถูกต้อง ชัดเจน ด้านเนื้อหา

3.2.2.2 ค่าความเที่ยง (reliability) โดยทำการทดสอบแบบสอบถามจำนวน 30 รายนอกกลุ่มเป้าหมาย และนำมาหาค่าความเที่ยงของแบบสอบถามด้วยคอมพิวเตอร์ ซึ่งค่าความเที่ยงหรือค่าสัมประสิทธิ์ α อัลฟา (Cronbach Alpha Coefficient) ต้องได้ 0.7 หรือมากกว่าในการศึกษาครั้งนี้ กลุ่มทดลองคือ บ้านเสกแอ ตำบลตาอ้อง ได้ค่าสัมประสิทธิ์ α อัลฟา (Cronbach Alpha Coefficient) เท่ากับ 0.86

3.3 การรวบรวมข้อมูล

ขั้นตอนการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

1. ขออนุมัติหนังสือขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย เชียงใหม่

2. นำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ถึง นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัด สุรินทร์และนายอำเภอเมืองสุรินทร์ เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ของการศึกษาและขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูล

3. ดำเนินการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างโดยใช้แบบสอบถาม

4. ผู้ศึกษานำแบบสอบถามที่จัดเก็บได้มาตรวจสอบความสมบูรณ์และความถูกต้อง เพื่อนำมาวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการศึกษานี้วิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ดังนี้ ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางคอมพิวเตอร์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่ามัธยฐาน

ส่วนที่ 2 พฤติกรรมการป้องกันตนเอง ใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางคอมพิวเตอร์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และในการวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ในการป้องกันตนเองจากโรคพิษสุนัขบ้าเป็นข้อมูลที่มีการวัดระดับเรียงลำดับ (ordinal scale) ที่มีการกระจายไม่ปกติ ใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบสเปียร์แมน (Spearman rank correlation) และลักษณะแบบสอบถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) 3 ระดับ กำหนดเกณฑ์การให้คะแนนคำตอบ ดังนี้

- ข้อคำถามเป็นเชิงบวก

เห็นด้วย	ให้คะแนนเท่ากับ	3
ไม่แน่ใจ	ให้คะแนนเท่ากับ	2
ไม่เห็นด้วย	ให้คะแนนเท่ากับ	1

- ข้อคำถามเป็นเชิงลบ

เห็นด้วย	ให้คะแนนเท่ากับ	1
ไม่แน่ใจ	ให้คะแนนเท่ากับ	2
ไม่เห็นด้วย	ให้คะแนนเท่ากับ	3

ผลที่ได้จะนำมาวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย โดยการนำคะแนนที่ได้หารจำนวนข้อ ดังนี้

1. การรับรู้ต่อโอกาสเสี่ยงของการเป็นโรคพิษสุนัขบ้า (คะแนนที่ได้ 10-30 คะแนน)

2. ความเชื่อเกี่ยวกับโรคพิษสุนัขบ้า (คะแนนที่ได้ 11-33 คะแนน) หาร 11
 3. การรับรู้ความรุนแรงของโรคพิษสุนัขบ้า (คะแนนที่ได้ 6-18 คะแนน) หาร 6
 4. การรับรู้ต่อประโยชน์และอุปสรรค (คะแนนที่ได้ 9-27 คะแนน) หาร 9
 5. แรงจูงใจของชาวบ้านเกี่ยวกับโรคพิษสุนัขบ้า (คะแนนที่ได้ 8-24 คะแนน) หาร 8
 6. การรับรู้ถึงทางติดต่อของโรคพิษสุนัขบ้า (คะแนนที่ได้ 3-9 คะแนน) หาร 3
 7. การป้องกันตนเองจากโรคพิษสุนัขบ้า (คะแนนที่ได้ 8-24 คะแนน) หาร 8
- การแปลความหมายของคะแนนเฉลี่ยในแต่ละข้อจะยึดหลักเกณฑ์ดังนี้

1 - 1.66	หมายถึง	ระดับต่ำ
1.67 - 2.33	หมายถึง	ระดับปานกลาง
2.34- 3	หมายถึง	ระดับสูง